

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС ІЗ КВІТНИКАРСТВА ТА ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ «КВІТУЧА УКРАЇНА»

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 11 березня 2014 року № 1/9-139 20-22 травня в Національному еколого-натуралістичному центрі учнівської молоді (Київ) відбувся III етап Всеукраїнського конкурсу з квітництва та ландшафтного дизайну «Квітуча Україна».

Наша область стала найактивнішим учасником відбіркового етапу; до НЕНЦ надійшли 21 проект озеленення закладів освіти і кожнен мав оригінальну ідею втілення задумів. Дніпропетровщину у фінальному (очному) етапі представили команди Комунального закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та

учнівської молоді», вихованці гуртка «Юні аматори зеленої архітектури» (керівник Л.В. Положий); Аліка Іброхімова та Ірина Шажко, учениці СЗШ

№ 76 Дніпропетровська та Комунального позашкільного навчального закладу «Станція юних натуралістів Жовтневого району» Кривого Рогу, вихованці гуртка «Юні аматори зе-

леної архітектури» (керівник К.М. Домшина); Валерія Яковенко, Анастасія Олешко, Владислава Удовиченко, учениці СЗШ № 97.

Кожна команда захищала свій проект, представляла мультимедійну презентацію, а потім здійснювала його практичну реалізацію на території НЕНЦ.

Вихованці КЗО «ОЕНЦДУМ» представили членам журі клумбу безперервного цвітіння «Дніпропетровськ – мій маленький всесвіт», на якій розташували символічно Дніпропетровщину і всі 7 областей, які з нею межують. У центрі кола юннати посадили тую пірамі-

дальну, що символізує металургійну промисловість Дніпропетровщини.

Кожній області відповідала своя квітка; так, наприклад, Донецчини – живучка, її фіолед-

товий колір символізує шахти, Запоріжжю – чорнобровці, їх жовтий колір символізує степ тощо. Юннати Станції юних натуралістів Жовтневого району Кривого Рогу на території НЕНЦ відповідно до всіх вимог заклали «Казковий розарій».

Роботи учасників конкурсу оцінювало високопрофесійне журі: вчені кафедри декоративного садівництва та фітодизайну Національного університету біоресурсів і природокористування України, співробітники Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка.

Команда Станції юних натуралістів Жовтневого району Кривого Рогу посіла почесне II місце, команда ОЕНЦДУМ – III місце. За підготовку та втілення проєктів керівники делегації отримали подяки, а комунальні заклади освіти нагороджені дипломами.

Юні ландшафтні дизайнери були в захваті від участі в конкурсі та відвідування Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка, де вразили своєю красою агави, рододендрони; від екскурсії територією та лабораторіями Національного еколого-натуралістичного центру. Юннати висловили надію, що створені ними клумби в подальшому стануть окрасою центру.

Алла ІВАНУС, методист КЗО «ОЕНЦДУМ»

ОБЛАСНА ХІМІКО-БІОЛОГІЧНА ЗАОЧНА ШКОЛА

У 2012-2013 н. р. на базі КЗО «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» розпочала роботу обласна хіміко-біологічна заочна школа для учнів 9-11-х класів, які мають бажання удосконалити, поглибити, систематизувати свої знання з природничих наук. 21-22 травня 2014 року відбувся перший урочистий випуск учнів школи.

Заочна школа працювала за 2 річну форму навчання, яке проходило в аудиторіях і лабораторіях: Дніпропетровського національного університету ім. Олеся Гончара (факультети: біологічний, хімічний, психології, соціології), Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету (факультети: агрономічний, зооінженерний, ветеринарної медицини, механізації сільського господарства), Українського державного хіміко-технологічного університету (факультети: технології неорганічних речовин, технології високомолекулярних сполук, сучасних біотехнологій); секція фітодизайну та зеленої архітектури працювала в лабораторіях ДНУ та в Обласному еколого-натуралістичному центрі дітей та учнівської молоді.

Педагоги Центру та вчені провідних ВНЗ міста надавали додаткову освіту, яка сприяла

якіснішої підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання та вступу до вищих навчальних закладів, а також усвідомленого вибору майбутньої професії.

За два роки навчання учні набули навичок лабораторних досліджень, навчилися методам оцінки, аналізу й обробки інформації; отримали поглиблені знання з біології, хімії, екології; підготували свою

першу науково-дослідницьку роботу.

На перший конкурс-захист подали близько 50 робіт учні з Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Кривого Рогу, Мар-

ганця, Вільногірська та Дніпропетровського, Васильківського, Магдалинського, Межівського, Павлоградського, Солоняньського, Томаківського районів. Більшість цих робіт підготовлено в лабораторіях і на кафедрах вищих навчальних закладів під керівництвом вчених.

Найбільше тем підготовлено на місцевому матеріалі, зокрема «Вивчення рідкісних та зникаючих тварин і рослин Дніпропетровщини», «Вивчення механізмів структурно-функціональних перебудов екосистеми вододій Придніпров'я в умовах антропогенного тиску».

Учні секції аграрних наук досліджували вітчизняні гібриди та сорти овочевих і польових культур. Актуальними стали дослідження з регулювання росту та розвитку декоративних рослин. Цікаві роботи з тваринництва та птахівництва.

Теми науково-дослідницьких робіт юних психологів пов'язані з вивченням комп'ютерної та інтернетної залежності

у підлітків, впливом телерадіо, впливом на формування ціннісних орієнтацій у молоді, із соціальними проблемами дев'яноятирічної поведінки неповнолітніх у сучасних умовах тощо.

Випускники секції «Фітодизайну та зеленої архітектури» запропонували свої перші проекти озеленення пришкольніх територій і власних домівок. Так, учениця Привовчанської СЗШ Павлоградського району Аліна Могила підготувала проєкт «Організація озеленення пришкольніх територій в Павлоградському районі», а учениця цієї школи Ганна Черниченко провела фенологічні спостереження за перовогітками в шкільному мікроботсаду «Магнолія».

Журі конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів обласної хіміко-біологічної заочної школи, у складі якого науковці вищих навчальних закладів Дніпропетровщини, відзначало різноманітність тематики дослідницьких робіт, їхню практичну спрямованість, використання місцевого матеріалу.

Призерами стали 24 випускники. Вони нагороджені почесними грамотами Обласного еколого-натуралістичного центру

дітей та учнівської молоді. Виявили високий рівень підготовки і досягли найкращих результатів учні: СЗШ № 5 Вільногірська, гуманітарно-технічного ліцею № 129 Кривого Рогу, хіміко-еко-

логічного ліцею Дніпропетровська, Олександрівської СЗШ, Ювілейної СЗШ № 1, Горнянської СЗШ – Дніпропетровського району, Чумаківської СЗШ Томаківського району, Письмечівської СЗШ Солоняньського району.

Всі випускники заочної школи отримали свідоцтво про позашкільну освіту відповідно до зразка, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

Тетяна КОНДРАТЬЄВА, методист з наукової роботи КЗО «ОЕНЦДУМ»

• Стежинками рідного краю

НАШІ ДУМКИ – ПОЧАТОК СПРАВ КРАЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ НА УРОКАХ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Валентина Миколаївна ІВАНОВА – ветеран педагогічної праці, вчитель вищої категорії, майже 45 років життя віддала школі, своїм вихованцям. Творчі здібності вчительки проростають добрими та міцними паростками в серцях її учнів.

Краєзнавча робота на уроках російської мови може й має стати важливим джерелом стимулювання інтересу до вивчення російської мови як другої іноземної в українській школі.

Факти та відомості про історичні події у зв'язку із сьогоденням поглиблюють знання про рідний край, виховують почуття патріотизму, любові до Батьківщини, яка починається з рідної домівки.

Використання краєзнавчого компоненту потребує не лише знань з історії, географії, природознавства, літератури та мистецтва, але й розвиває цікавість учнів до всього, що їх оточує, вдосконалює їхній культурний рівень, заохочує більше читати, працювати з матеріалами музею Бойової слави та спілкуватися з односельцями – свідками багатьох подій, ветеранами Великої Вітчизняної війни і дітьми війни, які мають можливість навести цікаві приклади і дати вичерпну відповідь на велику кількість дитячих запитань про події минулого. Вивчення сторінок історії рідного краю під час Голодомору 1932-33 років та визволення села від нацистських загарбників збагачує учнів. Вони мають навчитися розповідати про події минулого, пов'язані їх із сучасними подіями в країні та світі, зміцнювати активну життєву позицію патріота своєї країни. Ця робота дає можливість розвивати мовлення через монолог, ді-

лог російською мовою, робити переклад з української та вдосконалювати лексику і правопис шляхом співставлення з українською. Все це сприяє розвитку інтелекту, мовлення; це сходинка до міжнародного спілкування для здобуття та презентації інформації про рідний край.

На своїх уроках із циклу «**Стежинками рідного краю**» я надаю можливість учням самостійно чи за допомогою батьків знаходити відомості про культуру, про обряди і звичаї, про красу рідної Дніпропетровщини, про героїчні події на Бородаївському плацдармі під час визволення Правобережної України.

Письменник Леонід Леонов стверджував, що «...виховувати дитячий інтелект потрібно під гострим кутом, з раннього дитинства, з відданості рідній землі». Наприклад, діти мають знати, чому школа та головна вулиця села носять ім'я Галини Прокоф'євої. Вони дізнаються, що під час кровопролитних боїв за плацдарм восени 1943 року біля стін старої школи, поблизу переправи через Дніпро, де загинули сотні радянських воїнів різних національностей, героїчно загинула медична сестра, яка віддала життя за Батьківщину у 19 років... «...*Ранен комісар! – к нему Галина... – Вразюя пуля жизнь оборвала... – Я с тобой, родная Украина... – и упала, землю обняла. Нет тебя в живых, но память святая: у могилы, где сном вечным спит смелая девочка с медалями, обелиск Бессмертия стоит*». Вулиці Юдашкіна, Джингаррадзе, Рукіна, Сухобського названі іменами героїв, які загинули, але відстояли рідну землю-неньку. До центру нашого невеликого села, де поховані майже півтисячі солдат-визволителів, приходять дорослі і діти, щоб ушанувати пам'ять про них, про події минулого.

На уроках і в позакласній роботі навчаю дітей любити рідний край, вмінати бачити красу природи у різні пори року і розповідати про це. Використовую поезію земляків, наприклад, Марії Дубини, а також знайомлю зі своєю творчістю. Діти вчать розповідати про все, що їх хвилює. Разом складаємо вірші. Ось, наприклад, наші два варіанти перекладу поезії російського письменника Миколи Рилленкова. ...*Замало побачити,*

*треба вдивитись,
усім серцем схилитись.
Замало послухати,
вслухатись треба,
Щоб чистою душею
віддаться до неба.
Та щоб проспівали річки з полонини
Чарівною величчю мості Батьківщини.*

...*Тут мало побачити –
треба вдивитись,
Природній красі
назавжди відкоритись.
Тут мало послухати –
треба вслухатись,
Щоб щирою любов'ю
завжди перейматись.
Та щоб відродили
дзерела дзеркальні
Чарівність великої
природної вітальні.*

Читаю, наприклад, свій вірш:
...*Принесла мати з чистої криниці
До своєї хати срібної водиці,
Напувала нею донечку й сина,
Щоб завжди міцною була родина.
Джерела-джерельця, кришталевої води
Напувають землі матінки-природи.
Кожна криниченька,
як життя людини.*

*Бережіть, як перлину,
скарби Батьківщини...
Далі відбувається бесіда про почуття до рідної матусі, до рідної землі. Читаю свій вірш «Проліски»:*

*Проліски, як згадку про дитинство,
квітку – лазурову блакить,
Посадила біля хати жінка,
наказала дітям: «Бережіть!»*

*Бережіть, бо це – душа природи,
кожен рік з'являється на мить...*

*Бережіть від болю та незгоди,
тоді вас природа захистить.*

Далі діти російською мовою продовжують бесіду про необхідність захисту рідної природи, про своє ставлення до неї, декламують вірші про природу, пори року. Такі «**Хвилі поезії**» мають місце майже на кожному уроці.

На святах, презентаціях учні співають одну з моїх пісень «Правобережне моє»:
*Чистою рососою вмивається,
Соціо назустріч встает,
Водом Дніпра усміхається
Правобережне моє.
Благословенне хай буде село,
Де корені Вітчизни, мій дім.
Матусині пісні тече джерело,
Батьком пишаюсь моїм.
Правобережне, село моє чарівне.
Радість, щастя дитинства –
Назавжди в житті головне.
Долі людські зустрічаються
З твоею назавжди чи на мить...
З нивою жовтою зливається*

*Небосхилу блакить.
В пам'яті нашої буде навіть
Мамин смачний тиріс...
Із сенью далеких і близьких доріг
Шкільний зустрічає поріг.*

Я не маю наміру назвати усі види діяльності, використання дидактичних та інноваційних технологій, які допомагають мені в роботі. Але головне те, що мотивація досягає мети на кожному уроці. Тому щиро можу сказати те, що діти люблять такі уроки, де вони вчать розповідати про своє, рідне не лише рідною мовою, але й мовою іншої країни. Діти беруть активну участь у конкурсі на знання російської мови «**Люби і знай свій рідний край!**», метою якого є розвиток творчої уяви, фантазії, уміння висловлювати думку російською мовою, та виховання гордості, любові до рідного краю, рідної України. Діти із задоволенням презентують творчі проекти, де висловлюють свої почуття до рідної оселі, села, школи... Різноманітні завдання: складання та декламування віршів про рідний край, художнє оформлення розповідей односельців, запис пісень, зразків народної творчості, презентації села та школи, виставки творчості учнів та батьків – все це сприяє прагненню краще пізнати свій рідний край, шанувати та поважати традиції земляків, вмінати емоційно, з почуттям гідності розповісти про це російською мовою для тих, хто не володіє українською. Використовуючи краєзнавчий матеріал, я прагну виховувати інтелектуальну особистість, яка з пошаною ставиться до рідної культури, пишається природою рідного краю та своїми земляками. А все це допоможе зрозуміти суть і повноту патріотичних почуттів, відповідальності перед своїм народом, перед Батьківщиною.

Дніпропетровський Будинок мистецтв (вул. Філософська, 23) провів 30 травня арт-фестиваль, присвячений Дню захисту дітей. Такий захід тут проводиться вдруге. Метою заходу є розвиток дитячої творчості у різноманітних напрямках, естетичне виховання дітей, формування їхніх поглядів і ціннісних орієнтацій.

У програмі – бліц-конкурс на кращий малюнок «Улюблений літературний герой – Кіт», пленер юних художників, конкурс малюнків на асфальті «Мої тварини», виступи юних музикантів із ДМШ № 3, демонстрація кращих мультфільмів за творами відомих дитячих письменників і фільмів юних кінорежисерів із кіноцентру «Веснянка».

Головна частина фестивалю – урочисте відкриття виставки дитячого малюнку вихованців студій

образотворчого мистецтва Дніпропетровська. Тема «Мрії мого дитинства» відображає поетичне сприйняття юними художниками побаченого ними світу. Оскільки діти люблять мріяти, для них це природний стан, який допомагає бачити довкілля як омріяну казкову країну. В такій країні живуть молоді герої – захисники слабких і знедолених, чарівні звірі та птахи, добрі чарівниці. В дитячих мріях

Арт-фестиваль дитячих талантів

«МРІЇ МОГО ДИТИНСТВА»

найближчі родичі, гарні друзі сприймаються як втілення доброти, правди та гуманності. Активно відображають юні художники чудові краєвиди, що зачаровують їх з дитинства і можуть бути фоном для втілення мрії. Навіть міські пейзажі в уявленні маленьких творців – це своєрідний сплав побаченого і придуманого, де не одразу впізнаєш знайомі вулиці рідного міста.

На виставці представлені роботи 13 дитячих студій образотворчого мистецтва, які стали постійними учасниками виставок у Будинку мистецтв, всього понад 200 робіт 138 авторів. Це багатий матеріал для роздумів про шляхи роз-

витку дитячої творчості, про проблеми, пов'язані з естетичним вихованням дітей, про роль образотворчого мистецтва в становленні юного художника.

Значна частина фестивалю присвячена дитячим письменникам-ювілярам 2014 року. Співробітники обласної бібліотеки для дітей підготували спеціальну тематичну книжкову виставку, цікаву вікторину. У червні минає 55 років від часу виходу в світ першої книжки дніпропетровського письменника Олексія Крилова «Кот Василій», яку проілюстрував дніпропетровський художник Володимир Любарський. Гості свята – колеги та родичі шановних авторів, журналісти газети «Дніпро вечірній», які ініціюють встановлення пам'ятника літературному герою – Коту Василю. Учасники та гості заходу мали змогу також ознайомитися з іншими ілюстраціями художника до творів дитячих письменників.

Перед учасниками та гостями фестивалю виступили дніпропетровські письменники Єліна Заржицька та Костянтин Дуб. Відбулася презентація нової книги письменниці Катерини Севрюкової «Старий замок Оданрот».

Валентина СЛОБОДА,
директор Будинку мистецтв

ДИТИНА І КНИГА

У наш час, коли з'явилося чимало нових технічних засобів (айфони, смартфони, айподи, планшети...), – нечасто побачиш дитину, яка читає книжки. Новенький гаджет лежить в кишені (в рюкзаку, в столі)... Важко утриматись, аби не поглянути в Інтернеті або ж пройти черговий рівень нової гри.

Батьки напередки намагаються купити своїй дитині новітній зразок технічного дива, тим самим віддаляючи його від книжок.

При швидкій зміні малюнків на екрані комп'ютера учень не встигає зосередитись, тому він не може отримати глибокі знання. Любителі комп'ютера не хочуть гаяти час на читання книжки, на виконання завдань за підручником.

Під час міністерського моніторингового тестування в 2013 році учні 5-х класів на питання про кількість часу, який вони витрачають на виконання домашнього завдання, відповіли: 15-20 хвилин на предмет. Втім, діти стверджують: якщо їм цікаво, то вони обов'язково виконують домашнє завдання і навіть пишуть реферати, роблять проекти.

Одна з переваг освіченої людини – бажання і вміння читати, але, на жаль, сьогодні ми не можемо перекопати дітей читати навіть рідною мовою. А іноземною – тим більш.

...Аналізуючи українські підручники з англійської мови, хочеться до більшості з них додати матеріал для домашнього читання, та не звичайного тексту, а тексту «намагніченого», який би «притягнув» до себе наших учнів і допоміг їм вдосконалити свої знання та вміння.

Намагаючись залучити школярів до читання, я написала невеличкі художні твори. Тематика охоплює різні галузі знання, зокрема ті, які вивчали на уроках з інших предметів (використовуючи таким чином міжпредметні зв'язки). Звертаюся також і до життєвого досвіду школярів, і до їхньої уяви.

Перша книжка – про пригоди двох близнюків Марічки і Сашки у столиці України. Вони вперше в Києві і лише читали про каштанові алеї з кременовими, схожими на морозиво, свічками; про запашні чашникові пампушки; про мумії, загорнуті у бордовий оксамит, які

лежать у підземних галереях Лаври... Ось Марічка загубилась в одному з таких «лабіринтів»; а ось Сашко – вождь племені скіфів... Учні можуть побачити їх на ілюстраціях, які приваблюють увагу дітей до змісту книжки.

Авторка малюнків – учениця 9-А класу СЗШ № 83 Дніпропетровська Анастасія Бациман, переможниця багатьох (зокрема – всеукраїнських) конкурсів юнацтва та молоді з малювання.

Текст складений так, що заохочує дитину вчити мову: не вивчивши нову лексику – не дізнаєшся, що трапиться з героями на стадіоні «Олімпійський», на дачі у дядька...

Книжка пропонує кілька вправ для перевірки розуміння змісту прочитаних глав, що допомагає учням переконатися в правильності розуміння ними іншомовного тексту.

Зміст і формат тестових завдань враховує основну мету навчання англійської мови в загальноосвітніх школах – формування в учнів комунікативної компетенції, базою для якої є комунікативні вміння, сформовані на основі мовних знань і навичок.

Впевнено можна стверджувати, що, прочитавши книжку і виконавши комплекс вправ, школярі відчують задоволення від своєї діяльності – отримання нових вмінь і навичок.

Друга книжка називається: «Шкільні замальовки – завжди прикольні!». Гадаєте, якщо про школу – то це нецікаво? Ні, смішно і весело! Адже в житті і дорослий, і дитина часто потрапляють в комічні ситуації: то бовкнув щось недоречно, то з'їхав зі стільця, то ввіймає на списуванні... Читати про такі ситуації дуже цікаво!

Сьогоднішній учень і колишній випускник з радістю пригадують кумедні історії зі свого шкільного життя. А які «перлинки» бувають у творчій відкритості частини ЗНО

наших абітурієнтів! Позайомитесь учень з текстами-замальовками, усміхнеться, і світ навколо нього забарвиться в райдужні кольори і усміхнеться йому у відповідь.

Сподіваюся, що книжка допоможе читачам замислитися не лише про значення англійської мови, насолоджуючись її красою і виразністю, але і зрозуміти гумор, який цінують британці і який необхідний кожному з нас. А її ілюстрації допомагають школярам побачити світ радісним і сприяють створенню атмосфери психологічного комфорту при роботі з книжкою.

Своєрідність змісту третьої книжки (а це казка!) допомагає вчителю підготувати завдання, пов'язані з розвитком в учнів уяви, фантазії і виявом їхніх творчих здібностей. Це може бути словесне малювання, опис кадрів для мультфільму, створення костюмованих вистав, інсценувань.

Школярам подобається працювати з усіма трьома книжками-посібниками. Вчителі-колеги також із задоволенням використовують їх у своїй роботі. Адже крім цікавого змісту, всі три книжки (різні за жанром і віковим призначенням) наповнені новою лексикою, яка засвоюється легко завдяки цікавим фактам і подіям. Навіть якщо в якийсь момент нові слова стануть серйозною перешкодою на шляху до розуміння – не панікуйте, а погляньте на малюнки, які допоможуть відповісти на чимало питань.

Книжки читаються без великих зусиль, оскільки учні легко уявляють себе на місці героїв, погоджуються або сперечаються з ними, висловлюючи таким чином своє позитивне або негативне ставлення до подв'язки персонажів. Читач порівнює свій життєвий досвід з діями улюблених героїв.

Книжка веде свого читача сходами багатоперхівки знань вгору, і на останньому поверсі учитель й учні разом сміливо дивляться вниз, розуміючи, що пройдений шлях важкий, але яка солодка перемога! Здобувають її

обидва партнери: учитель – бо знайшов в учневі вдячного і розумного читача; учень – оскільки поповнив свою скарбничку новими знаннями та враженнями.

Система вправ для роботи з текстом книжки розроблена з урахуванням переважних каналів сприйняття інформації (слухового каналу – для аудіалів, зорового – для візуалів, чуттєвого – для кінестетиків). Дуже важливо при вивченні англійської мови розвивати у всіх учнів аудіальний канал.

Практика роботи на уроці і олімпіадні завдання, пов'язані з аудіюванням, виявили недостатній рівень володіння ним учнями. Найбільш незручні для дітей тексти для сприйняття на слух. Навіть знаючи лексичні одиниці і граматичні конструкції, з незрозумілої причини при незначному моделюванні тексту учень втрачає зв'язність оповідання і дає відповіді неправильно, що знижує результативність тестування.

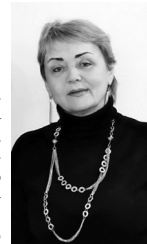
Вправи спрямовані на тренування і розвиток аудіальної як провідної, домінуючої репрезентативної системи для розвитку вміння розуміти аудіотекст з опорою на домінуючий канал сприйняття інформації учнем.

Пропоновані книжки – це підсумок багаторічної копійткої праці. І природно, автору цікаві відгуки читачів на ці книжки.

Ось рецензія кандидата педагогічних наук, доцента кафедри іноземних мов Дніпропетровського регіонального інституту державного управління, Наталії Олександрівни Побережної:

«Пригоди Марічки і Сашки в Україні» – це книжка для читання з комунікативно-орієнтованим підходом. У книжці є багато можливостей для учнів практикуватися в читанні і усному мовленні, розвивати їхнє впевнене використання англійської мови в повсякденному житті.

Читання книжки поповнює їхній словниковий запас, а ілюстрації допомагають розкрити зміст

прочитаного. Словник дає дітям можливість спілкуватися в різних ситуаціях; продумане введення граматичних і лексичних конструкцій допомагає сформувати міцний фундамент комунікативних навичок.

Мова, якою написана книжка, є сучасною і актуальною. Найголовніше, що це – та сама англійська, якою діти можуть і будуть використовувати в класі і за його межами».

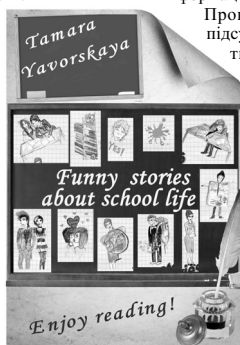
Особливо тішать автора відгуки про книжки головних читачів – школярів. Ось що говорить учень 10 класу Валентин Лавренов: «У цій книжці є все для того, щоб школяр хоче вивчати іноземну мову і збільшував свій словниковий запас. Чудові ілюстрації, яскравий сюжет і шикарний

вибір слів і словосполучень допоможуть дитині вільно спілкуватися з іноземцями. Хочу сказати, що книжка підвищила мій рівень знання англійської, як ніщо інше».

А ось думка молодого викладача, яка апробує книжку у своїх трьох класах: «Вперше побачивши цю книжку, я пробігла очима її рядки і відчула гордість за нашу Батьківщину, за красу столиці України – Києва, а особливо – за талановиту письменницю, мою вчительку і колегу, Тamarу Іванівну Яворську. Книжка дуже цікава і корисна як для юних читачів, так і їхніх батьків, і вихователів, і особливо вчителів! Вона допомагає дітям не лише плідно провести час, вивчити багату лексику з багатьох тем, але й дає змогу виховувати патріотизм, любов і гордість за свою рідну країну. Я дуже вдячна автору за захопливу подорож Києвом і за можливість знову відчувати себе дитиною!» (Слизавета Сергіївна Світачова, вчитель англійської мови, школа-інтернат № 5, Дніпропетровськ).

Таких відгуків чимало. Дорогі колеги та батьки! Хотілося б, щоб і ви підійшли до полиці, взяли саме ці книжки і прочитали їх від початку до кінця разом із вашими учнями або своїми дітьми! Читати цікаво будь-якою мовою: українською, російською, але англійською – це особливо захоплює! Отримайте задоволення від спілкування з книжкою.

Enjoy reading!
Тамара ЯВОРСЬКА,
вчитель-методист СЗШ № 83,
Дніпропетровськ

«ДНІПРОПЕТРОВСЬК – КАЗКОВЕ МІСТО»

Перший тур відкритого міського конкурсу завершився. Журі обрало переможців

терії оцінки – історичний сюжет в основі казки. Гран-прі отримала Еліна Заржицька (Дніпропетровськ). Крайнім твором для дітей до 5 років визнано казку Ганни Доброгорської (Дніпропетровськ); серед казок для дітей від 5 до 10 років 1 місце посіла робота Світлани Талан (Северодонецьк Луганської області), II – Ганни Доброгорської, III – Юлії Скрипаченко (Дніпропетровськ). Найкращою казкою для дітей від 10 до 16 років визнано твір Галини Мак-

симів (Долина Івано-Франківської області), II та III місце відповідно посіли Андрій Комаров і Тимофій Федорів з Дніпропетровська.

Спеціальними призами нагородили дніпропетровчанку Ольгу Брус, а також автора із Франції Ореста Катинського.

Попереду – другий тур конкурсу, в якому учасники будуть змагатися за

кращу ілюстрацію до творів-переможців. Його підсумки підіють у вересні 2014 року, а трилогія «Дніпропетровськ – казкове місто» вийде з друку у грудні цього року.

Перша зустріч дитини з літературою і книжковим світом у відбувається завдяки казкам. А найцікавішою є казка, написана про рідне місто, – вважають організатори конкурсу «Дніпропетровськ – казкове місто». Його підсумки підіють у міському управлінні культури та мистецтв.

Привітала присутніх заступник міського голови Ірина Зайцева і зазначила: «У конкурсі взяли участь 26 авторів не лише із різних міст України, а навіть із Франції. Вони подали 50 робіт – історичних казок про Дніпропетровськ, написаних як у прозі, так і у віршах. Міська влада готова підтримувати подібні проекти, щоб прищеплювати любов до рідного міста».

Кращі казки про Дніпропетровськ і його видатних діячів обирала конкурсна комісія, до складу якої увійшли історик, літератори та громадські діячі. Головний кри-

ПЕДАГОГИ НАВЧАЛИСЯ ВИГОТОВЛЯТИ ВИТИНАНКИ

У Дніпропетровському дитячо-юнацькому кіноцентрі «Веснянка» відбулися майстер-класи з виготовлення витинанок.

Майстер-клас з «Традиційної петриківської витинанки» провела народний майстер Наталія Авдєнко. Як виготовити класичну витинанку – пояснювала майстер з витинанки і писанкарства, кандидат філологічних наук Олюія Датченко.

Експрес-курси відвідали понад 30 керівників позашкільних гуртків області. Такі курси з різних видів декоративно-ужиткового мистецтва і

традиційних народних промислів проводяться для педагогів у кіноцентрі «Веснянка» щорічно.

Довідково:

Щоб створити паперовий ажурний візерунок витинанки, аркуш паперу складають удвоє, вчетверо або увосьмеро. Витинанка утворюється внаслідок з'єднання вирізаних елементів накладкою один на інший.

Традиції витинанки використовують в поліграфічній продукції, театральній-декоративному мистецтві або в оформленні сучасних інтер'єрів.

14 ТРАВНЯ СТАРТУВАВ ОБЛАСНИЙ ФЕСТИВАЛЬ ТАЛАНТІВ «ПОВІР У СЕБЕ»

У Нікопольській загальноосвітній школі-інтернаті I-III ступенів «Гармонія» свою майстерність продемонстрували творчі колективи інтернатів Нікополя та Марганця.

15 травня у Дніпропетровському багатопрофільному навчально-реабілітаційному ресурсно-методичному центрі корекційної роботи та інклюзивного навчання свої творчі здобутки

представили вихованці спеціалізованих навчальних закладів Дніпропетровської області, Павлиграда, Першотравенська, Верхньодніпровська та с. Котки Магдалинівського району.

21 травня у Криворізькому багатопрофільному навчально-реабілітаційному центрі «Надія» відбулася заключна частина фестивалю «Повір у себе» за участі вихованців криворізьких інтернатних закладів та школярів Саксаганського і Жовтневого районів міста.

БУКТРЕЙЛЕР – ЦЕ ВІДЕОРОЛИК ПРО КНИГУ

У Дніпропетровському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти 13 травня відбулися тренінги, присвячені технологіям створення буктрейлерів – невеликих відеороликів, які в довільній художній формі розповідають про будь-яку книгу. У теоретичному блоці тренінгу вчителі дізналися про історію виникнення буктрейлерів, їхні різновиди і на прикладах проаналізували особливості роботи над ними. У практичному блоці освітяни об'єдналися в групи і створили свої відеоролики про книжки сучасних українських авторів.

17 травня відбулися фінальні змагання молодшої ліги VII Відкритого обласного математичного турніру для учнів 5-7-х класів «ЕВРИКА-2014»

Учасниками фінального етапу змагань (очно-го туру) стали понад 160 учнів-переможців заочного туру. Це найбільше число учасників за всю історію турніру. Переможці – 18 учнів з Дніпропетровська, Запоріжжя, Тернівки, Новомосковська, Петропавлівського району – отримали цінні подарунки від спонсорів: ІТ компанії WIX та CityCore.

ВШАНУВАННЯ ВЕТЕРАНІВ

На відзначення 69-ї річниці Перемоги, для вшанування пам'яті загиблих у роки війни 1941-1945 років та формування у молоді почуття патріотизму, національної честі, гідності – 7 травня, за традицією, в обласному шпиталі ветеранів Великої Вітчизняної війни педагогічні та учнівські колективи комунально-

го закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» (директор Ю.Ф. Педан) провели літературно-музичну виставу «Перемога за нами».

Вихованці еколого-естетичної студії закладу (керівник Н.Д. Калашникова) декламували вірші про події воєнних часів, читали листи солдат, разом із ветеранами співали пісні

воєнних років. Всі – учасники, й глядачі – були зворушені. Закінчилося дійство «зі слезами на очах»... Діти власноруч виготовили для ветеранів шпиталю вітальну листівку до Дня Перемоги, яку разом зі свят-

ковим кошиком квітів подарували пацієнтам.

Від імені ветеранів широко подякував гостям учасник бойових дій в Афганістані, автор-виконавець пісень, фотохудожник із міста Орджонікідзе Сергій Володимирович Костецький, який виконав свою пісню про афганські події.

Ірина МАЙБОРОДА,
заступник директора КЗО «ОЕНЦІДУМ»

У Дніпропетровську відбувся обласний конкурс дитячого малюнка, на якому діти намалювали нашу область у петриківському стилі. Із 122 робіт журі відібрало 92 малюнки, що відповідали тематиці та правилам конкурсу. Переможцем став дев'ятикласник **Артем Восьмерик**, учень Багато-профільного навчально-реабілітаційного ресурсно-методичного центру корекційної роботи та інклюзивного навчання (Дніпропетровськ, керівник студії О.О. Базилевська).

Спеціальними призами нагороджені троє учнів, яким вручили дипломи: «За майстерність» – Анастасія Чичкань (Сурсько-Михайлівська СЗШ Дніпропетровського району); «За свіжий погляд» – Анастасія Калужна (Центр позашкільної роботи Новомосковська); «За любов до рідного краю» – від кафедри

Понад 100 дітей представили своє бачення Дніпропетровщини у конкурсі малюнку «Квітуча мапа»

«Квітуча мапа»

управління інформаційно-освітніми проектами ДОШПО – Валерія Спірина (Міський палац дітей та юнацтва Дніпропетровська).

Дипломи «За творчий потенціал» отримали також автори найцікавіших робіт: Лариса Дорошук, Катерина Наглянець (Покровська районна дитяча музична школа); Анастасія Циганок (Олександрівська СЗШ Покровського району); Валерія Ткач (Марганецька гімназія); Марія Бабенко (Міський палац дітей та юнацтва Дніпропетровська); Мар'яна Кіптілая, Аріна Ніконова, Катерина Овдієнко (Центр позашкільної роботи № 1

Бабушкінського району Дніпропетровська); Слізавета Клименко (Будинок дитячої творчості Індустріального району Дніпропетровська); Андрій Вахромкін (Багато-профільний навчально-реабілітаційний ресурсно-методичний центр корекційної роботи та інклюзивного навчання) – його малюнок зображений на настільному календарі з нагоди Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філософія комунікації: інтелектуальні системи та інформаційні технології в освіті»; Софія Прібріб (Васильківська СЗШ № 2) – її малюнок став основою для емблеми Все-

української олімпіади з інформатики-2014.

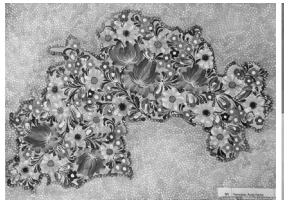
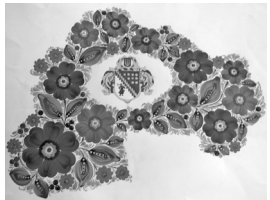
Конкурс проводили департамент освіти і науки облдержадміністрації, кафедра управління інформаційно-освітніми проектами Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти за підтримки Інтернет-порталу «Класна оцінка» і ТОВ «Нові знання». До журі були запрошені провідні майстри петриківського розпису – візитної картки області – і вчителі, які тривалий час навчають своїх учнів техніці цього виду народної творчості та популяризують

Робота переможця – Артема Восьмерика

його: Іван Дмитрюк – голова журі, майстер народної творчості, вчитель образотворчого мистецтва Петриківського СЗШ, ведучий уроків на сайті «Віртуальна майстерня Петриківського розпису»; Тамара Безпалова – методист кафедри управління загальноосвітніми навчальними закладами ДОШПО; Наталія Петрова – вчитель образотворчого мистецтва та художньої культури середнього закладу освіти з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва та музики № 82 Дніпропетровська.

Наталія ТИТАРЕНКО,
вчитель образотворчого мистецтва та креслення, керівник гуртка декоративної творчості СЗШ № 77, Дніпропетровськ

Всеукраїнський дитячий форум міжнародною участю
«Формула успіху правової держави очима дітей»

ДІТИ ЄДНАЮТЬ УКРАЇНУ

10-11 квітня в Тернополі під патронатом міського голови Сергія Надала, за підтримки Міністерства освіти і науки України, Міністерства юстиції України, Міжнародного фонду захисту прав дитини, кафедри ЮНЕСКО «Превентивна освіта і соціальна політика», головного управління юстиції в Тернопільській області та управління освіти і науки Тернопільської міської ради відбувся VII Всеукраїнський – з міжнародною участю – дитячий форум «Формула успіху правової держави очима дітей».

У центрі уваги учасників VII Всеукраїнського дитячого форуму, що пройшов під гаслом «Діти єднають Україну», були питання: якою хочуть бачити Україну нинішні діти, як подолати труднощі, які є в нашій державі, що означає бути патріотом України, як підвищити правову культуру, навчитися захищати себе... Діти з різних областей України презентували проекти з політичних, правових і соціальних тем, пропонуючи своє бачення вирішення проблемних питань у сферах учнівського самоврядування, правової освіти, економіки тощо.

За підсумками презентацій команда гімназії № 39 за проект «Нашу волю, нашу мову не скорити і не вбити. Молодь прапор підняла, Україні вічно жити!» отримала звання сразковий і нагороджена почесною грамотою.

Дніпродзержинські на форумі представили члени мережі євроклубів міста – учениці Дніпродзержинської гімназії № 39: Юлія Гришко й Олександра Серета (куратор делегації – учитель історії, керівник євроклубу «Європейська єдність» Наталія В'ячеславівна Пономарьова).

Цікаві заходи об'єднали дітей з різних куточків України: рольова гра «Засідання Дитячої Генеральної Асамблеї ООН» та флеш-моб «Якщо діти благають – гармати мовчать», проведений на центральній площі Тернополя.

Підсумком роботи VII Всеукраїнського форуму стало звернення дітей до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України щодо негайного реформування системи освіти, правоохоронних структур для захисту їхніх прав і свобод, збереження життя і здоров'я українців – як майбутньої гідної потужної демократичної нації.

«Форум продемонстрував патріотичні, національні, правові цінності України. Такі заходи дуже

важливі для формування громадянського суспільства та правової держави», – зазначила почесна гостя форуму, головний спеціаліст департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України Раїса Стушенко.

Деякі враження учасників форуму:

Юлія Гришко: «На форумі ми познайомилися зі своїми однодумцями. Важливо те, що ми мали змогу вільно висловлювати думки і без

готових тез обговорювати найбільш актуальні, на нашу думку, питання правового захисту дітей».

Олександра Серета: «Після участі у форумі я вирішила поглиблено вивчати правознавство, оскільки незнання законів у такій державі, як наша, може дорого коштувати. Форум переконав у тому, що Україну чекає прекрасне європейське майбутнє, що Україна за нашою участю стане успішною демократичною державою з верховенством права».

Н.В. Пономарьова: «Щороку розширюється коло тем і проблем, які школярі порушують у своїх проєктах. Вражає і рівень підготовки робіт, і цікаві, часто зовсім дорослі ідеї. Діти пропонували свої шляхи виходу із ситуації, яка склалася в країні. Це дуже важливо. Адже діти, у яких чисті помисли, чиста душа, мають своє бачення вирішення проблем, навіть глобальних. Вони ставлять на перше місце абсолютно чіткі пріоритети, які вважають правильними. Це професіоналізм, чесність, справедливість, відповідальність і велике бажання працювати. Хочу подякувати управлінню освіти і науки Дніпродзержинської міської ради, яке вже вдруге надало можливість нашим дітям узяти участь у такому важливому форумі».

Лариса ДОЛИНА, інспектор управління освіти і науки Дніпродзержинської міської ради, керівник з питань євроінтеграції закладів освіти

ДЕНЬ ЄВРОПИ

До Дня Європи, який в Україні відзначається у третю суботу травня, у школах області проведено низку тематичних заходів.

Школярі Дніпропетровщини дізналися про особливості країн Європи та найцікавіші факти з історії різних країн.

Учні долучилися до засідань шкільних клубів, відвідали інформаційні виставки.

Відбулися учнівські конференції, класні години, тематичні конкурси, засідання шкільних парламентів, євро- та дебатних клубів.

Для учнів середньої і старшої ланок розроблено заочні

подорожі країнами Європи у вигляді переглядів 3D-презентацій або документальних фільмів.

У шкільних бібліотеках створено експозиції творчих здобутків митців світової літератури.

Євроклуби П'ятихатського району на патріотичному фестивалі «Україна для Європи» презентували особливості кожної області України, які, на думку школярів, змогли б найкращіше представити нашу країну європейській спільноті. Зокрема, це: народні промісли, вишиванки з різноманіт-

ними орнаментами, традиційні українські страви. Загалом, до районного фестивалю долучилися близько 10 учнівських об'єднань.

Учасники євроклубів виготовили буклет «Вас вітає...», в якому розповіли про найцікавіші туристичні об'єкти та маршрути.

І місце поділили євроклуби П'ятихатської школи № 1 та Жовтоолександрівської СЗШ; II – виборів євроклуб Жовтківської СЗШ, III – Вільнівської СЗШ.

Прес-сектор ДОН ОДА

НОВІ ІНТЕРАКТИВНІ ЕКСКУРСІЇ ТА ЗАХОДИ

У Меморіальному будинку-музеї Д.І. Яворницького відбулася презентація нових екскурсій, що мають цікаву, нетрадиційну форму проведення.

До Міжнародного дня музеїв – 18 травня – репрезентована нова пішохідна екскурсія «*Стежками Дмитра Яворницького*» старовинною частиною Дніпропетровська. Це своєрідне доповнен-

ділю і на замовлення. Її тривалість 2-2,5 години.

Друга екскурсія – це інтерактивна екскурсія-гра для учнів 7-9-х класів *Меморіальним будинком-музеєм академіка Дмитра*

музеї, де стала експозиція, а предмети мають особливу цінність, як меморіальні та унікальні. Під час нової інтерактивної екскурсії проблема вирішується шляхом використання типологічних і копіюваних предметів. Використання інтерактивних та ігрових методів в екскурсії залучає молоді до активного пізнавального процесу, підтовхує до самостійного пізнання, посилює гостроту сприйняття інформації, а також робить екскурсію цікавішою та різноманітною.

У будинку-музеї цього року вперше проведена інтерактивна екскурсія-гра. У ній взяли участь учні 8-В класу Ліцею інформаційних технологій при ДНУ ім. О. Гончара. Клас поділили на дві команди, що виконували різноманітні завдання та змагалися за звання ерудитів.

Діти через власний досвід пізнавали всі грани особистості Д.І. Яворницького: побували у ролі юних археологів, етнографів, фольклористів, лінгвістів. Вони завзято дешифрували давні листи, розгадували старовинні українські загадки, тримали в руках і розпізнавали давні археологічні знахідки, знайомилися з основними елементами українського традиційного одягу, демонстрували знання з історії запорозького козацтва. Наприкінці команда-переможець отримала подарунок, а всі учні 8 класу – грамоту за активну участь і гарний настрій.

Такі екскурсії залишають у дитячій свідомості яскраві враження про відвідання музею, а у пам'яті – основні дати та факти з життя видатного вченого.

У 2014-2015 навчальному році співробітники музею планують розробити та провести інтерактивну екскурсію-гру для молодших школярів.

Ще один інтерактивний захід – екскурсія-квест «*Парк ім. Т.Г. Шевченка: в пошуках історії*» в ігровій формі знайомить дітей молодшого та середнього шкільного віку з основними історичними, культурними та мистецькими об'єктами на території найстарішого парку нашого міста, який часто відвідував Дмитро

Іванович Яворницький.

У цьому заході 20 травня взяли участь учні 6 класу дніпропетровської спеціалізованої школи № 67

У цьому заході 20 травня взяли участь учні 6 класу дніпропетровської спеціалізованої школи № 67 «*Слідами «таємничого документа»*», що відкривав юним шукачам незвідані куточки та захопливу історію Центрального парку імені Т.Г. Шевченка. Квест складався із 10 віршованих загадок, які були заховані біля різних паркових об'єктів у вигляді старовинних паперів та головоломок-пазлів, кожна з яких вела до наступної. Учні напередки намагалися якомога швидше знайти старовинні сувой і розгадати загадки, зашифровані у них. Остання загадка квесту привела дітей до будинку-музею академіка Д.І. Яворницького. Форма поєднання гри-пошуку знань з екскурсією дуже сподобалась дітям і суттєво поглибила їхні знання з історії нашого міста.

Такі інтерактивні екскурсії не лише сприяють розвитку логічного мислення, але й допомагають надзвичайно легко сприймати, засвоювати та узагальнювати новий матеріал, актуалізувати і застосовувати на практиці раніше здобуті знання. Поєднання екскурсій та квесту, а також активна і цікава пошукова діяльність дають дивовижні результати: діти почуваються справжніми дослідниками старовини, з неабияким інтересом сприймають інформацію про видатного вченого Дмитра Яворницького.

Всі ці екскурсії музею проводять на замовлення відвідувачів. Тепер сам учитель, керівник може обрати для своєї дитячої групи вид екскурсії музею: або традиційної лекційної – з елементами бесіди, або інтерактивний – ігровий.

Запрошуємо всіх охочих до «Улюбленого куреня козацького батька Дмитра Яворницького» – меморіального музею одного з найвидатніших діячів нашого краю та України за адресою: Дніпропетровськ, пл. Т. Шевченка, 5. Тел.: (0562) 47-27-61; 46-05-12; <http://museum.dp.ua>

Яна ТИМОШЕНКО,
науковий співробітник
Меморіального будинку-музею
Д.І. Яворницького

ня до головної екскурсії експозицією будинку-музею Д.І. Яворницького, в якій йдеться про життя та діяльність видатного українського вченого, його долю, стосунки з людьми та громадську діяльність і його вплив на історію та культуру міста. Маршрут загальною повторює той шлях, яким учений ходив з будинку на роботу та на відпочинок, і охоплює важливі об'єкти історичного центру міста, що пов'язані з життям і діяльністю академіка. Екскурсанти також зможуть дізнатися про те, як змінювався вигляд Центрального парку імені Т.Г. Шевченка протягом століть, чи були підземні ходи під палацом князя Потьомкіна, звідки взялося Архирейське провалля, де мешкав видатний природознавець І.Я. Акінфів, яка доля спадщини Олександра Поля, де в Катеринославі стояв пам'ятник російській імператриці Катерині II тощо.

Екскурсія проводиться для різних груп з урахуванням вікових особливостей щоднятижні у не-

Яворницького. Завжди меморіальні музеї традиційно вважалися досить консервативними, де екскурсії проводяться в традиційній лекторській формі, а процес пізнання має пасивний характер: екскурсовод розповідає – відвідувачі слухають, дивляться, можуть запитувати. В будинку-музеї Д. Яворницького, до речі, і традиційна екскурсія передбачає діалог, бесіду; екскурсоводи запитують, залучають відвідувачів до активного пізнання. Але на сучасному етапі в педагогіці, і в музейній також, широко впроваджуються інтерактивні методи. Це передбачає самостійне сприйняття музейного матеріалу відвідувачами, яке спирається на життєвий досвід, а також – на активну взаємодію екскурсантів з експозицією. Це порушує сталий закон музеїв: «руками не чіпати». Це важко впровадити, особливо в меморіальному

УРОК БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДИЯЛЬНОСТІ

Як діяти, якщо в місті стріляють або відбуваються бойові дії

1. Якщо стрілянина застала вас на відкритому місці, потрібно одразу ж лягти на землю і відповзти за найбільше укриття (автомобіль, смітневий бак, ріг будинку). Робити це можна лише тоді, коли ви не перебуваєте безпосередньо на лінії вогню. Повзти – щільно притиснувшись до землі, використовуючи почергово ноги – для поштовхів корпусу, а руки – для його підтягування. Варто весь час оглядатися (але не піднімаючи голови), щоб не виповзти безпосередньо до тих, хто стріляє. Коли досягнули мети, переконайтеся в тому, що поруч немає великих вітрин та інших скляних об'єктів: осколки можуть завдати серйозних травм, навіть смертельних.

2. Бігти під час стрілянини не рекомендується, адже це може привернути увагу стрільців, які шукають цілі у своєму секторі і не зважають на те, противник перед ними чи мирний житель. Лягати варто допоки стрілянина не вщухне, а постріли не перестануть лу-

нати досить тривалий час (мінімум 5 хвилин). Також сигналом до підйому може бути команда силовиків або військових.

3. Де б ви не лежали: на лінії вогню або за укриттям, – треба зафіксувати своє положення в максимально безпечній позі. Для цього необхідно прикрити руками вазу лежачої артерії. Найкраще лягти в позу ембріона, зігнути в ліктях руки, притиснувши їх до корпусу, а долонями прикрити шию. Від прямого попадання це не врятує, але в разі осколкового поранення або слабкого рикошету (коли куля на вильоті), захистить сонну артерію і яремну вену. Також будуть захищені серце, легені та інші життєво важливі органи.

4. Якщо ви перебуваєте вдома, коли почалася стрілянина, найкраще сховатися у ванній кімнаті або коридорі – подаль від вікон, в які можуть залітати випадкові кулі. Не висувайтеся з вікна і не знімайте на камеру, снайпер (не важливо чий) може сприйняти відблиск об'єктива за снайперський приціл

противника і, не замислюючись, почати вогонь на ураження.

5. Коли у вашу квартиру проникли озброєні люди, не чиніть їм опору, а якнайшвидше залиште приміщення і сховайтеся в підвалі будинку, у сусідів або під'їзді. У вашій квартирі може бути обладнана вогнева точка, в цьому разі ймовірність поранення або загибелі від вибуху зростає у рази.

6. Якщо ваше житло опинилося в зоні затяжних бойових дій, а евакуація неможлива, спробуйте залишити зону самостійно. Нізащо не одягайте камуфляж та інші військове спорядження – обидві сторони конфлікту можуть прийняти вас за ворога і застрелити, не розбираючись – мирний ви житель чи ні. Одягнутися варто в звичайний цивільний одяг, а брати із собою тільки найнеобхідніше: документи, гроші, ліки, невеликий запас продуктів і речей. Потрібно бути морально готовим до того, що частину матеріальних цінностей (або навіть усі) доведеться

втратити. Пересуватися необхідно під стінами будинків; при зустрічі з озброєними людьми не тікати і не виявляти агресивності, а виконувати їхні команди. На вашому шляху можуть бути блокпости. Підходити до них треба повільно, тримаючи руки на виду. Не варто намагатися обійти блокпости «поляями» або прослізнути непомітно в темний час доби – вартою можуть стріляти по підозрілим особам без попередження.

7. У «тривожну валізу» для евакуації потрібно класти тільки найнеобхідніші речі.

Ліки: сильне знеболювальне, жарознижуваче, антибіотики, засоби проти харчових отруєнь і наявних захворювань, йод або спирт, бинт, вату, пластир.

Засоби гігієни: зубна щітка і паста, мило, рушники (краще пресовані одноразові), вологі серветки.

Харчі: все, що можна їсти без приготування, якомога калорійніший продукти і ті, що довго

не псується (консерви, галети, сухарі, шоколадні батончики або плитки, сухофрукти, очищені горіхи, в'ялене м'ясо та інша подібна продукція на ваш розсуд). Потрібно взяти запас води на 1-2 дні, найкраще негазованої мінеральної в ПЕТ-пляшках по 0,5-1 л. Посуд – пластиковий одноразовий або алюмінієва миска, кружка, ложка, ніж (бажано не кухонний).

Одяг: кілька комплектів нижньої білизни і шкарпеток, зміна верхнього одягу в залежності від пори року і погоди, дощовик, надійне і зручне взуття.

Додаткові засоби: портативний радіоприймач, запасний телефон, батарейки і зовнішній акумулятор (за наявності електроніки), ліхтарик.

Все потрібно класти в рюкзак об'ємом близько 30 л.

Цей базовий набір для мирного жителя допоможе дістатися до пункту евакуації і комфортно почуватися перший час у таборі для переселенців або там, де розмістять евакуйованих.

**Координаційний центр
Військова кімната
warroomua@gmail.com**

ІМ'Я ШЕВЧЕНКА НА КАРТІ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Дніпропетровськ. *Шевченко* – селище у складі Самарського району обласного центру понад річку Самарою неподалік решток Новобогородської фортеці XVII ст. Виникло після Другої світової війни як селище залізничників.

Апостолівський район. *Шевченкове* – підпорядковане Володимирській сільській раді, *Тарасо-Григорівка* – підпорядковане Кам'янській сільській раді; обидва села засновані в другій чверті XX століття.

Васильківський район. *Кобзар* – Павлівська сільрада. Назва походить від прізвища першопоселенця. Однак може асоціюватися і з Т. Шевченком; *Шевченко* – Павлівська сільрада, поблизу залізничної лінії Ульянівка – Письменне. Засноване в другій чверті XX ст.; *Шевченківське* – Письменська сільрада. Засноване в першій чверті XX ст. як хутір Шевченківський, з якого пошло з часом село; *Шевченкове* – центр сільради. Виникло в першій чверті XX ст. під час столичської реформи як село Ковалеве – за прізвищем першого поселенця, перейменоване 1931 року.

Верхньодніпровський район. *Тарасівка* – Першотравенська сільрада. Засноване в 1930-х роках. Назва походить від імені першого поселенця. Проте більш вірогідна версія, що назва увічнила ім'я Тараса Григоровича Шевченка.

Дніпропетровський район. *Шевченко* – Горьківська сільрада. Розташоване біля південної околиці Дніпропетровська, поряд із селищем Краснопілля. Виникло в першій половині XX ст. як робітничє селище радгоспу «Краснопільський».

Криворізький район. *Шевченкове* – Широкопільська сільрада. Виникло у 1920-х рр.

Магдалинівський район. *Тарасівка* – село у складі Шевченківської сільради. Засноване у 1920-х рр. Назване на честь Т.Г. Шевченка. Хоча дехто не виключає, що назва походить від імені першопоселенця; *Шевченківка* – центр сільради. Виникло наприкінці XVIII ст. як маєток князя Манвелова. До 1917 року село називалося Чаплинкою. З 1917 по 1956 роки село називалося Тарасо-Шевченківкою, після 1956 р. – Шевченківкою. У 1996 році постановою Президія Верховної Ради України любовережну частину с. Шевченківки виділили в окремий населений пункт, найменувавши його *Тарасо-Шевченківкою* і підпорядкували Приютській сільраді.

Мекізький район. *Тарасівка* – Богданівська сільрада. Село розташоване поблизу Тарасівського водосховища в південно-західній частині району. Засноване в першій половині XX ст. Вважається, що назване іменем першопоселенця. Не виключено, що назва могла постати від імені Тараса Шевченка.

Нікопольський район. *Шевченкове* – центр сільради. Розташоване на річці Базавлук. У минулому село носило назви Мар'їн Дар, Ломаківське, Шарاپове.

Петропавлівський район. *Шевченко* – Брагинівська сільрада. Розташоване на правому березі р. Самара. Виникло 1927 року на місці поселення німецьких колоністів, коли туди прибули селяни-незалежники з Петропавлівки на виділеній їм землі.

Синельниківський район. *Шевченківське* – центр сільради. Розташоване в південній частині району на схилах степової балки, яка впадає з лівого боку в річку Середня Терса. Засноване в другій чверті XX століття.

Софіївський район. *Тарасівка* – Софіївської селищної ради. Виникло в другій чверті XX ст.

Томківський район. *Тарасівка* – Зеленогайська сільрада. Засноване

в другій чверті XX ст. Перші жителі – переселенці із сусідніх сіл. Назву виводять від імені першопоселенця. Проте за іншою версією село названо на честь Тараса Шевченка.

Царичанський район. *Тарасівка* – Царичанська селищна рада. Розташоване на північ від райцентру. Виникло в першій третині XX століття.

На карті області ім'я Кобзаря носять численні вулиці, а також площі, бульвари, парки у населених пунктах Дніпропетровщини.

У **Дніпропетровську** вже 1922 року колишню вулицю Поліцейську в Катеринославі перейменовано на вулицю Шевченківську. Тож це чи не перша Шевченківська вулиця в нашій області. З 1957 року вулицю Шевченківську у провулок Шевченківський назвали відповідно вулицею і провулком Шевченка. Палацовий майдан, названий так на честь палацу Потьомкіна біля Потьомкінського саду – нині парку Т.Г. Шевченка, після революції більшовики перейменували на честь тов. Троцького, а коли той пішов у немілсть, назвали майдан іменем Шевченка.

У 1957 році відбулося останнє масове перейменування вулиць Дніпропетровська з усуненням дублікатів (коли в кількох районах міста були вулиці з однаковими назвами). Тоді, приміром, вулицю Шевченка в Ленінському районі названо іменем Петра Сиротиніна. А Шевченківський провулок у Ленінському районі став провулком Відродження...

Присуджувані до Дніпропетровська населені пункти втрачали шевченківські назви, щоб уникнути плутанини. Так сталося на жидмасіві Грєнь. Проте дивом зберегла й понині свою назву вулиця Шевченка в селищі Таромське, яке нині входить до складу обласного центру. До 1957 року існувало селище Шевченко в Амур-Нижньодніпровському районі Дніпропетровська. Потім ця назва закріплена за селищем у Самарському районі.

Улюбленим місцем відпочинку дніпропетровців є **парк культури і відпочинку ім. Тараса Шевченка** (колишній Потьомкінський сад), який мальовниче спускається до Дніпра і Монастирського острова. Ім'я Шевченка парк отримав у серпні 1925 року за рішенням міської ради та округового виконавчого комітету. Тоді ж заходилися повністю переобладнати старий парк.

Проект першого пам'ятника Т.Г. Шевченкові в парку його імені виник у середині 1920-х років, одночасно з перейменуванням, як значає історик парку Максим Кавун. Зображення проекту з'явилося у довідковій книзі «Вся Катеринослава» на 1925 рік. У підпису під гравюрою зазначалося, що «проект розроблений скульптором Теннером спільно з проф. архітектором Грузенбергом». На гравюрі зображено пам'ятник поетові, який замислений сидів на високому прямокутному постаменті у віддаленому куточку парку з видом на Дніпро. Проте цей цікавий проект не було здійснено. Але ще в 1930-х роках на тодішній алеї письменників встановили простий бюст Шевченкові. Ми, на жаль, не маємо зображення першого скромного пам'ятника Кобзареві у Дніпропетровську.

Практично в усіх великих містах області з вулиця Шевченка. Мова про Дніпропетровськ, Жовті Води, Кривий Ріг, Нікополь, Новомосковськ, Павлоград.

В Орджонікідзе іменем Шевченка названо бульвар. Ім'я Тараса Шевченка названі також вулиці в Апостоловому; у Васильківці, Чаплиному і Письменному – Васильківського району; у Верхньодніпровську та Верхівцевому; у селах Мишурин Ріг, Новогаївка, Павлівка, Заріччя, Якимівка, Домоткань, Перше Травня, Посуньки, селища Дніпровське і Новомиколаївка –

Верхньодніпровського району; у райцентрах Кринички, Магдалинівка, Межова; в селах Шевченкове, Дмитрівка, Кіровське, Лошкарівка, Придніпровське, Покровське, селищі Червоногвардійське – Нікопольського району; в місті Перещепино; у с. Гірки Синельниківського району; в райцентрі Юр'ївка і селах Варварівка та Жемчужне Юр'ївського району.

Топонімічна Шевченкіана
На території Дніпропетровщини знаходиться 51 об'єкт, пов'язаний з ім'ям Т.Г. Шевченка. Це 37 пам'ятників Кобзареві, шість з яких мають державний охоронний номер, три пам'ятних знаки, вісім закладів, три паркові зони.

Ім'я Тараса Шевченка названо:
Дніпропетровський академічний український музично-драматичний театр ім. Т.Г. Шевченка.

Криворізький академічний міський театр драми та музичної комедії ім. Т.Г. Шевченка.

Центральна міська бібліотека ім. Т.Г. Шевченка у Дніпропетровську.

Підгородненський міський Будинок культури ім. Т.Г. Шевченка у Дніпропетровському районі.

Кінотеатр ім. Т.Г. Шевченка у Дніпропетровську.

Лозуватська середня загальноосвітня школа ім. Т.Г. Шевченка у Криворізькому районі.

Марганецька загальноосвітня школа № 1 ім. Т.Г. Шевченка. Селянське фермерське господарство ім. Т.Г. Шевченка у Криворізькому районі.

Використано матеріали книги «Топонімія Дніпропетровщини. Упорядники М.С. Богомаз і В.С. Мороз» (Дніпропетровськ, «Дніпрокнига», 2006) та матеріали, надані департаментом культури, туризму, національностей та релігій Дніпропетровської обласної адміністрації).

Микола ЧАБАН

ПАМ'ЯТІ ВЕЛИКОГО КОБЗАРА

Тарас Григорович Шевченко помер 10 березня 1861 року. Поховали його 13 березня, у Санкт-Петербурзі, на Смоленському цвинтарі. Понад дві тисячі людей йшли за домовиною Кобзаря: студенти університету, слухачі Академії художеств, письменники, художники і просто читачі й шанувальники. Лише у квітні 1861 року, після того, як 58 днів тіло Т.Г. Шевченка покоїлося в Петербурзі, царський уряд дозволив перевезти його в Україну.

Останній шлях Кобзаря тривав 14 днів. 22 травня канівський протоієрей Гнат Мацкевич відслужив Заупокойну літургію. За заповітом великого Кобзаря його тіло було поховане на Чернечій горі у Каневі. Похорон тривав до вечора. Поступово над місцем по-

ховання Шевченка виріс пагорб у кілька метрів заввишки. На могилі встановили великий дубовий хрест.

З нагоди 153-ї річниці перепоховання у містах і районах Дніпропетровщини відбулася низка урочистостей.

За життя Тарас Шевченко багато подорожував і не оминував увагою Придніпров'я. Докладніше про це мешканцям Дніпропетровщини розказують в історичних музеях.

В бібліотеках регіону, зокрема у Міській бібліотеці для дорослих міста Кривого Рогу, Центральної міській бібліотеці

Новомосковська, бібліотеках Юр'ївського, Царичанського, Софіївського, Солонянського та інших районів відбулися заходи, присвячені життю і творчості Тараса Шевченка: тематичні

виставки, покази фільмів, літературні читання, вікторини, мистецькі вернісажі тощо.

У Дніпропетровську, Вільногірську, Дніпропетровську, Жовтих Водах, Нікополі, Першотравенську відкрилися численні книжкові виставки та виставки картин-постерів Кобзаря.

У школах міст і районів області інформаційні години присвячувались Тарасу Шевченку.

Прес-сектор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

16-17 травня в Палаці студентів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара відбувся

XI Міжнародний фестиваль «Дзвени, бандуро!»

У конкурсній програмі фестивалю взяли участь 35 ансамблів із 9 областей України та Росії. Родзинкою свята стало захопливе та дивовижне дійство – Гала-концерт колективів-переможців на Монастирському острові біля пам'ятника Тарасові Шевченку – символу кобзарської душі.

Міська бібліотека, Запорізька область, Антарктична область.

ПРОФЕСОР Ганна Кирилівна ШВИДЬКО: ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА ЮВІЛЯРКИ

1 • 70 років тому (1944 р.) у с. Бажани Петропавлівського району народилася Ганна Кирилівна Швидько, вчений-історик, доктор історичних наук, професор Національної гірничої академії України.
3 • 75 років тому (1939 р.) у Дніпропетровську відкрито Ляльковий театр. 1997 р. увійшов до складу Українського молодіжного театру.
5 • 25 років тому (1989 р.) у Дніпропетровському державному університеті (нині ДНУ ім. О. Гончара) відкрито кафедру історії України.
6 • 220 років тому (1794 р.) в селі Гуляй-Поле (нині Кришинського району) освячено новозбудовану Свято-Миколаївську церкву.
7 • 225 років тому (1789 р.) в слободі Жовтій (нині П'ятихатського району) освячено новозбудовану дерев'яну церкву.
• 220 років тому (1794 р.) у слободі Лашкарівці, мастику генерал-майора Сергія Лазаревича Лашкарєва, освячено новозбудовану церкву на честь святих Костянтина та Єлени (нині – село Лошкарівка Миколаївської сільради Софійського району).
9 • 115 років тому (1899 р.) народився Олександр Антонович Плевако, український економіст і письменник.
10 • 100 років тому (1914 р.) у Катеринославі відкрилася міська картинна галерея, створена за ініціативою місцевих художників.
16 • 85 років тому (1929 р.) Дніпропетровська міська рада ухвалила рішення про організацію ботанічного саду, про виділення земельної ділянки та фінансів на його утримання.
17 • 235 років тому (1779 р.) у слободі Ковпакців (нині село Ковпаківка Бузької сільради Магдалинівського району) освячено новозбудовану Свято-Духівську церкву.
• 110 років тому (1904 р.) народився Ігор Дмитрович Антоненко, художник-оформлювач.
• 55 років тому (1959 р.) у Дніпропетровську відкрито пам'ятник Миколі Васильовичу Гоголю, видатному українському і російському письменникові.
18 • 90 років тому (1924 р.) народився Микола Олександрович Береславський, учитель, дисидент, політ'язень.
22 • 45 років тому (1969 р.) у Дніпропетровську створено шостий район – Індустріальний.
25 • 115 років тому (1899 р.) в сел. Амур-Нижньодніпровську народилася Олена Василівна Шпота, українська письменниця, педагог.
30 • 130 років тому (1884 р.) у Катеринославі відкрито залізничний вокзал та двоярусний залізничний міст через Дніпро.
• 100 років тому (1914 р.) у Катеринославі почав працювати завод «Шоудар».
31 • 70 років тому (1944 р.) у с. Вишневе Солонявського району народився Леонід Григорович Комаров, письменник-гуморист.
Травень • 130 років тому (1884 р.) у Катеринославі відкрито друкарню товариства Яковлева, нині – Дніпропетровська книжкова друкарня.

Календар підготувала Ярина ГОЛУБ, завідувачка краєзнавчого відділу обласної державної бібліотеки

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»: GDJEREL0.JIMDO.COM

Наукові та організаційські здібності, виявлені ще в студентському віці, сприяли активній громадській і пошуковій роботі. Під час навчання на історичному відділенні історико-філологічного факультету (з 1971 р. – на історичному факультеті) Дніпропетровського державного університету Ганна Швидько була головною студентської ради гуртожитку № 2; захопившись під впливом доцента І.Ф. Ковальової археологією, брала активну участь в археологічних експедиціях у Кам'яни-Подільському, була членом науково-студентського гуртка професора М.П. Ковальовського тощо.

1972 року Г.К. Швидько стає аспіранткою за спеціальністю «Історіографія та джерелознавство» і працює під науковим керівництвом М.П. Ковальовського. Кандидатську дисертацію на тему: «Советська історіографія соціально-економічного розвитку городів України в XVI-XVIII століттях» Ганна Кирилівна успішно захищає 1979 р. За свідченням М.П. Ковальовського, яке знаходимо в його статті, написаній до ювілею Г.К. Швидько у 2004 р., це «цілеспрямована дослідниця, джерелознавець і історіограф, праці якої характерні своєю автентичністю і вірогідністю, дали їй можливість стати в 1980-90-х роках відомою дослідницею історії України, особливо соціально-економічної проблематики».

У ці десятиліття Г.К. Швидько досягає значних успіхів у науковій, викладачкій, організаційно-науковій роботі. З 1980 року вона – доцент кафедри історії СРСР та УРСР Дніпропетровського державного університету, у 1982 р. отримує відповідне наукове звання. У 1987 р. успішно захищає в Інституті історії АН УРСР докторську дисертацію на тему: «Джерела з соціально-економічної історії міст Лівобережної України другої половини XVII – першої половини XVIII ст.», її обирають професором кафедри історії СРСР і УРСР ДДУ (1988).

Новим кроком в науковому та викладацькому житті стає відкриття кафедри історії України в ДДУ у 1989 р. посаду завідувача якої обіймає Г.К. Швидько. У 1990 р. вона отримує вчене звання професора і до 1995 р. плідно працює на цій посаді, створивши працездатний творчий колектив кафедри.

У ці ж роки Ганна Кирилівна стає головною краєзнавчою клубу «Ріднокрай» (1990) при Обласній науковій бібліотеці, а згодом, у 1991 р., її обрали головною правління Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців.

З 1995 р. починається новий етап життя та діяльності Г.К. Швидько. Вона переходить на роботу до Національної гірничої академії (нині ДВНЗ «Національний гірничий університет»), де за підтримки керівництва кафедри та університету широко розгортає наукову, організаційно-наукову та викладацьку діяльність. У цьому вищому навчальному закладі вона працює і нині.

Щоб описати усі аспекти наукової, викладацької та організаційно-наукової діяльності професора Г.К. Швидько, потрібне спеціальне дослідження. Тому окреслимо лише основні напрямки її діяльності. Жанр, в яких працює відома дослідниця, різноманітні – наукові статті, монографії, підручники і навчальні посібники для вищої та середньої школи, наукове редагування, рецензії на монографії, методичні матеріали, статті до ювілеїв учених, участь в енциклопедичних виданнях, публікації в газетах і популярних виданнях тощо.

У своїх працях Г.К. Швидько досліджує соціально-економічну історію Гетьманщини

Г.К. Швидько – відомий історик, яка отримала і вітчизняне, і міжнародне визнання. А починалося все в невеличкому селі Бажани Петропавлівського району Дніпропетровської області, звідки родом дослідниця. Нелегка юність виховала у неї надзвичайну сконцентрованість у будь-яких діях, вимогливість до себе, наполегливість у досягненні визначеної мети і водночас – доброзичливість, душевні якості, здатність до креативного спілкування за будь-яких обставин, що надалі, протягом усього життя, набувало нових неповторних рис. У цьому можна певнитися, прочитавши автобіографічну книгу Г.К. Швидько «Минуле у променях пам'яті» та друковані матеріали інших авторів про її життя та діяльність.

Запорозжя, проблеми державного управління та самоврядування в Україні, джерела з історії міських поселень Лівобережної України, проблеми регіональної історії (зокрема, історичне минуле міст і сіл Придніпров'я), активно розвиває такий напрям досліджень як наукове краєзнавство.

Завдяки її зусиллям перевидані праці Аполлона Скальковського «Історія Нової Січі, або Останнього Коша Запорозького» (1994), архієпископа Феодосія (Макаревського) «Матеріали для історико-статистичного описання Екатеринбургської єпархії» (2000), та якого вона написала розлогу вступну статтю.

В останні роки невтомно дослідниця зацікавила історико-наукові проблеми, зокрема наукові біографії представників наукових і науково-технічних шкіл ДВНЗ «Національний гірничий університет» і, перш за все, тих, хто стояв біля витоків цих шкіл. Результатом стала низка публікацій, героями яких є такі відомі вчені як: Л.Л. Іванов, І.Л. Танатар, В.М. Маковський, Д.М. Синцов, М.М. Федорів, О.М. Динник та інші. До кола осіб, про яких має публікації Г.К. Швидько, увійшли також історик, провісник, археолог, краєзнавець (В.О. Пархоменко, Д.П. Пойда, А. Скальковський, І.Ф. Ковальова, В.П. Гегело, Феодосій Макаревський) та інші.

З-під пера Г.К. Швидько вийшли монографічні дослідження: «Криворозжський Галілей (к 125-летию профессора И.И. Танатара)» (2006), «Комаров В.М. Макаревщина» (2011). За редакцією Г.К. Швидько у 2009 р. вийшла книга «Історія і сучасність Національного гірничого університету (1899-2009 рр.)», підручник із грифом Міністерства освіти і науки України «Історія України, XVI-XVII ст.» для 8-го класу (2008), що мав декілька перевидань українською, російською та угорською мовами.

У науковому доробку Г.К. Швидько особливе місце посідає краєзнавча діяльність, одним із компонентів якої є відповідна публікаційна активність, що визначає вагомість цієї пересередньої постаті в справі розвитку досліджень історичного минулого регіону, який виходить далеко за межі сучасного адміністративного-територіального поділу.

Г.К. Швидько завжди відгукується на прохання підготувати статтю або інформацію до краєзнавчих видань, довідників, календарів-щорічників тощо. Зокрема чимало матеріалів з історії Катеринославщини вона пише для календаря пам'ятних дат області «Мое Придніпров'я».

В історико-краєзнавчому доробку Г.К. Швидько – огляди, аналітичні статті, методологічні

питання краєзнавства тощо. Останні, зокрема, розглянуті у працях, присвячених проблемам вивчення краєзнавства у вищій школі. Дослідниця звертається до питання співвідношення аматорства та суто наукової діяльності на краєзнавчій ниві, значає важливість залучення до краєзнавства якомога ширшого кола людей. За словами Г.К. Швидько, «дослідження історії і культури краю та поширення цих знань з освітньою та виховною метою – двоєднина сутності історичного краєзнавства. А наука і аматорство в цій галузі завжди були поруч, хоча іноді внаслідок політичних обставин до певної міри відокремлювалися».

Відомий вчений, визначний фахівець Ганна Кирилівна Швидько багато років керує підготовкою кадрів вищої кваліфікації (кандидатів і докторів наук), бере активну участь в атестації наукових кадрів як член двох спеціалізованих рад. Ця участь не формальна, а дуже активна, виявляє справжню зацікавленість Ганни Кирилівни тією чи іншою темою дисертації. Це передові і цікаві професійні питання до дисертанта, і поради та побажання, що відкривають нові обрії для подальших досліджень, і влучні, дотепні вислови, характерні для іронічного стилю гумору Ганни Кирилівни. Під керівництвом Г.К. Швидько в останні роки захистили кандидатські дисертації П.А. Чорнобай, Д.В. Москальов, І.А. Шахрїчук, а також докторську дисертацію – Т.Ф. Литвинова, науковим консультантом якої була Г.К. Швидько.

Вчений-історик проводить велику науково-організаційну роботу. Вона є головним редактором таких видань, як «Історія і культура Придніпров'я. Науковий щорічник», «Січесьлавський альманах» і «Січесьлавщина», членом редколегії низки наукових журналів, зокрема фахового часопису «Вісник Дніпропетровського університету. Серія: «Історія і філософія науки і техніки». З 2005 р. очолює Дніпропетровське регіональне відділення Науково-дослідного інституту козацтва Інституту історії України НАН України.

Наукові досягнення Г.К. Швидько відзначені на державному рівні. Вона отримала звання Заслуженого діяча науки і техніки України (1997), нагороджена орденом Княгині Ольги 3-го ступеня (2004). Г.К. Швидько – дійсний член Академії історичних наук України (1999).

Ставлення Ганни Кирилівни до дослідницької діяльності, учнів і колег, особлива атмосфера спілкування з нею викликає відчуття поваги й усвідомлення її неординарності і як вченого, і як людини.

Ювілей для Ганни Кирилівни, на її погляд, це нова точка відліку, від якої починаються й нові здобутки, виникають нові творчі задуми, розкриваються нові обрії досліджень. Побажаємо ж Ганні Кирилівні Швидько доброго здоров'я, нових творчих злетів, нових талановитих учнів, втілення творчих задумів.

Варфоломій САВЧУК, «Мое Придніпров'я»

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛАДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Table with 4 columns: Redaction staff (В.М. ВАСИЛИНЕНКО, О.І. ДЕМЧИК, В.Г. ДОЛГОПОЛІЙ, С.Г. КРАМАРЕНКО, М.І. РОМАНЕНКО), Publisher (Газета надрукована в друкарні ПП «Ліра М», 49038, Дніпропетровський просп. Воронцова, 73, тел. (056) 721-92-60, Ціна договірна, Передплатний індекс 40620), Subscription (Свідомство про реєстрацію ДП № 66 від 13.12.1993, Формат А 3. Друк офсетний, Обсяг 1,6 ум. др. арк, Наклад 950. Зам. №), Address (Адреса редакції: 49006, Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70, к. 216, Телефон/факс: 732-47-61, 732-48-48, E-mail: GDJerelo@yandex.ru)